

Ungdomsprojekter - Projektmodellen (3)

Ungdomsteori - Individualisering

Jesper Larsen, fritidspædagog, PD Ungdomspædagogik, MA ledelse- og organisationsudvikling – Socialpædagog Toke Agerschou.

I denne tredje artikel om ungdomsprojektmodellen (om modellen se tidligere artikler i denne serie) er fokus på teori om ungdom og særligt på begrebet individualisering. Individualisering er et nøglebegreb, når vi vil forstå unge i deres ungdomsliv. Med begrebet om individualisering er det hensigten at skabe en indgang til teori om ungdom.

Individualisering handler om de samfundsmæssige betingelser og de menneskelige handlinger, der gør det muligt for et menneske at fungere i samfundet – om individuel udvikling og fungeren i samfundet.

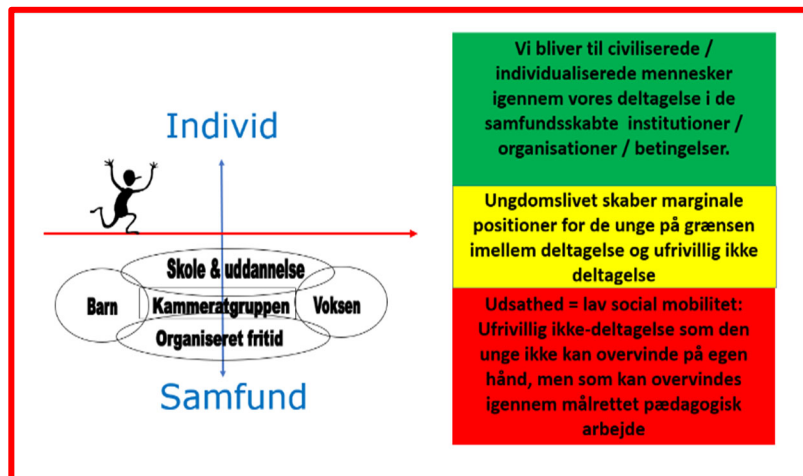
Historisk bliver individet tillagt stadig større betydning, og den enkelte er i højere og højere grad sat fri af tidligere tiders forventninger og traditioner – den enkelte har fået større ansvar for egen deltagelse og læring. Dermed kan vi risikere at havene i to positioner

1. en idyllisering af fællesskabet, nærmest som det tabte paradys (Baumann 2002)
2. at fællesskab og individ bliver anskuet som modsætninger.

Mennesket er altid allerede både individ og en del af et eller flere sociale fællesskaber. Den ungdomspædagogiske opgave tager sigte på, at det enkelte individ støttes til at lære at håndtere eget ansvar eller den stigende selvbestemmelse.

Ungdomslivet

Unge i deres ungdomsliv befinder sig i en transition, en overgang imellem det at være barn, tæt knyttet til familien, til at skulle fungere selv i et voksenliv – denne overgangs- eller transitionsperiode kalder vi for *Ungdomslivet*. Kravene til de unges fungeren i samfundet forandrer sig historisk. Tidligere har de unge måske skulle lære, hvordan de skulle fodre en hest eller køre en traktor og i dag i det 21. århundrede, er der brug for andre kompetencer.

Modellen søger at vise ungdomslivet som en overgang fra barn til voksen – den vandrette dimension (rød pil). Samtidig er ungdomslivet struktureret med en række samfundsmæssige anlagte forventninger og betingelser for ungdomslivet - den lodrette dimension (blå pil), som de unge skal vælge at tage i brug,

Unge i deres ungdomsliv er spundet ind i at skulle vælge deres ungdomsliv, hvilket kan medføre en berusende følelse af frihed og samtidig den ufrihed, at de skal vælge. De skal vælge i den talrige mængde af uddannelser uden at uddannelse er en garanti for kontinuerlig ansættelse. Unge i ungdomslivet er tillige omgærdet af chance-ulighed. Alle unge har ikke samme forudsætninger, økonomisk, social og kompetencemæssigt.

Alle unge uanset baggrund og biografi skal derfor støttes i at lære at håndtere deres ungdomsliv. Selvbestemmelsen skal kvalificeres eller selvansvaret skal gøres strategisk. Det medfører ansvar for sig selv og fællesskabet. Netop i denne dobbelthed i ansvaret gøres det kvalificeret eller strategisk.

Individualisering

De større børn og unge af i dag vokser op i et samfund, hvor individualisering som udviklingstræk har fået en afgørende betydning. Individualiseringen betyder, at den enkelte i stigende grad tillægges et ansvar for sig selv og eget liv.

Individualiseringen sætter sine tydelige spor blandt større børn og unge i deres ungdomsliv. Identitetsprojektet er blevet til et spørgsmål om de større børn og unges eget valg. Større børn og unge har i langt højere grad end tidligere fået ansvaret for egen læring med medfølgende eget udviklings- og identitetsprojekt – det handler om at vælge sit helt eget projekt, at være unik.

Samfundet strukturerer betingelser for ungdomslivet – de samfundsmæssige tilrettelagte deltagelsesbaner, if. til modellen kan vi se skole/uddannelse, organiseret fritid og kammerat/fællesskaber som de unge forventes at orientere i mod når de skal vælge. Summen af disse valg udgør en biografi – en historie om den unge i deres ungdomsliv, et *trajectorie* eller en personlig deltagelsesbane – en form for livstolkning eller livspraksis.

Konsekvenser ved Individualisering

Der kan ses på to:

1. Det individualiserede større børn og ungeliv skaber et stort identitets- og præstationspres på den enkelte. Større børn og unge vokser op i et *præstationssamfund*, hvor den enkelte skal præstere på alle arenaer, hvor de primært bedømmes på ydersiden og ikke på værdien som menneske i sin helhed.

Konsekvenserne af ungdomslivets præstationsorientering er, at de er tidstypisk, at større børn og unge har problemer med at håndtere et stadig større forventningspres sammen med deres egen forestilling om det perfekte ungdomsliv., bl.a. forstærket igennem smartphones, sociale medier etc.

De føler sig unormale, at de skiller sig ud, hvis det bliver problematisk at håndtere livet, og de synes jo at kunne se, at alle andre mestrer deres liv til perfektion. Her kan arnestedet til den stigende mistrivsel måske findes.

Paradoksalt nok har alle andre det også på samme måde. Det kunne kaldes tidens store majoritetsmisforståelse.

2. En del unge vil ikke i tilstrækkelig grad have mulighed for at agere og opnå anerkendelse på de samfundsmæssige tilrettelagte betingelser.

Den ungdomspædagogiske opgave bliver derfor af "arkitektonisk" karakter.

Ungdomspædagogerne må omforme betingelserne for deltagelse, så anerkendelse bliver mulig.

Derfor er fællesskabende læringsmiljøer ikke noget, der er i verden, men noget vi skaber og genskaber sammen med de unge.

Handlemuligheder

Guidelines for handlemulighederne for ungdomspædagoger vil kredse om to dimensioner, der begge skal have et fællesskabende fokus frem for et individuelt fokus.

- På den ene side anerkendelse for det, de er og understøttes i at tackle og udnytte de givne samfundsmæssige betingelser og få placeret sig bedst muligt.
- På anden side skabe plads og rum for at dvæle ved og reflektere over mening, værdier, livsformer – og perspektiver for den enkelte i fællesskabet hvor værdifundamentet ikke er givet – men også individualiseret: "Du skal finde din egen meningsfyldte vej og forme din livspraksis og deltagelsesbane/trajectorie". Og det er den udfordring alle unge er sammen om.

De to dimensioner komplementerer hinanden: Aktivitet, hvor du opnår anerkendelse på det, du kan og realiserer de værdier, du står på – og samtale og refleksion over det, du vil være som menneske.

Litteratur

Ungdomsprojekter – en pædagogisk arbejdsform, Sven Mørch, Rubikon 2. udg. 1996 København.

Moderne Ungdom, Jesper Larsen i Pædagogik i skole og fritid, Trine Ankerstjerne (Red.) 1. udg. 2019, Dafolo.

Fællesskab – en søgen efter tryghed i en utryk verden, Zygmunt Baumann, Hans Reitzels 2002

[Fritids- og ungdomspædagogikkens STÅBI](mailto:staabi@tokeagerschou.dk) - <mailto:staabi@tokeagerschou.dk>